

Bezinning 235: Voetwassing: liefde tot de dood

Johannes 13,1-15 = Witte Donderdag ABC-jaar

Het Woord

Het was kort voor het pesachfeest. Jezus wist dat zijn tijd gekomen was en dat Hij uit de wereld terug zou keren naar de Vader. Hij had de mensen die Hem in de wereld toebehoorden lief en zijn liefde voor hen zou tot het uiterste gaan. Jezus en zijn leerlingen hielden een maaltijd. De duivel had intussen Judas, de zoon van Simon Iskariot, ertoe aangezet Jezus te verraden. Jezus, die wist dat de Vader Hem alle macht had gegeven, dat Hij van God was gekomen en weer naar God terug zou gaan, stond tijdens de maaltijd op. Hij legde zijn bovenkleed af, sloeg een linnen doek om en goot water in een waskom. Hij begon de voeten van zijn leerlingen te wassen en droogde ze af met de doek die Hij omgeslagen had. Toen Hij bij Simon Petrus kwam, zei deze: ‘U wilt toch niet mijn voeten wassen, Heer?’ Jezus antwoordde: ‘Wat Ik doe, begrijp je nu nog niet, maar later zul je het wel begrijpen.’ ‘O nee’, zei Petrus, ‘mijn voeten zult U niet wassen, nooit!’ Maar toen Jezus zei: ‘Als Ik ze niet mag wassen, kun je niet bij Mij horen,’ antwoordde Hij: ‘Heer, dan niet alleen mijn voeten, maar ook mijn handen en mijn hoofd!’ Hierop zei Jezus: ‘Wie gebed heeft, hoeft alleen nog zijn voeten te wassen, Hij is al helemaal rein. Jullie zijn dus rein – maar niet allemaal.’ Hij wist namelijk wie Hem zou verraden, daarom zei Hij dat ze niet allen rein waren.

Toen Hij hun voeten gewassen had, deed Hij zijn bovenkleed aan en ging weer naar zijn plaats. ‘Begrijpen jullie wat Ik gedaan heb?’ vroeg Hij. ‘Jullie zeggen altijd “Meester” en “Heer” tegen Mij, en terecht, want dat ben Ik ook. Als Ik, jullie Heer en jullie Meester, je voeten gewassen heb, moet je ook elkaars voeten wassen. Ik heb een voorbeeld gegeven; wat Ik voor jullie heb gedaan, moeten jullie ook doen.’

Een woord bij het Woord

Johannes laat Jezus’ leven afspelen tegen de achtergrond van de strijd tussen God en de duivel. Judas wordt gesitueerd aan de kant van de duivel. De duivel neemt bezit van Judas en is dus verantwoordelijk voor de prijsgeving van Jezus aan de dood. De Vader is de grote bron van de liefde, de liefde zelf. God is liefde. Jezus staat zonder enige reserve aan de kant van de Vader.

De voetwassing wordt in slow motion geënceneerd. Elk detail en het gebeuren als geheel moeten rustig en diep tot ons doordringen. Jezus’ handeling moet zich vastzetten in onze herinnering, in ons denken, in de diepe bron waaruit onze daden voortvloeien. Deze symboolhandeling, die niet in het joods paasritueel thuis hoort en dus een uitvinding van Jezus is, bevindt zich niet toevallig op de scharnier tussen het eerste en tweede deel van het vierde evangelie. Ze geeft op een unieke manier de betekenis weer van heel Jezus’ roeping en zending. De voetwassing is tegelijkertijd zeer simpel en heel ontroerend. Je hoeft geen grote studies gedaan te hebben om ze te begrijpen.

Petrus verwoordt wat alle leerlingen denken: het is onmogelijk dat Jezus sterft. Daarom verzet hij zich ertegen. In Marcus wordt Petrus om die reden satan genoemd (Marcus 8,33). Maar Jezus is geroepen om de wereld, om de mensen lief te hebben tot het uiterste. Daar hoort de dood bij.

Want Jezus wil juist tonen dat zijn liefde tot de limiet gaat, tot de dood, tot het sterven. Maar ook tot de grens van de liefde op zich: nederige dienstbaarheid aan de broers en zussen. Christenen worden op deze manier door de Heer zelf opgeroepen om elkaar te dienen in een nederige houding. Een attitude die we altijd opnieuw te leren hebben. De voetwassing is iets wat we altijd weer moeten uitvinden in eindeloos herhaalde daden.

Het Woord in mijn leven

Op welke manier neemt de duivel / het kwaad bezit van mij? Wat doe ik om dat te verhinderen? In welke mate is mijn liefde machtsoefening en in welke mate nederige dienstbaarheid? Wat heb ik al begrepen van Jezus' uitspraak dat Hij moest sterven om zijn roeping en zending te volbrengen?

Bidden met het Woord

Jezus,
Gij zijt onze Meester en Heer.
De Vader heeft U
die roeping en zending gegeven.
Gij zijt trouw geweest
en wel tot het uiterste,
ook in het sterven en in de dood.
Heel uw leven was liefde,
nederige dienstbaarheid,
om mensen te redden van het kwaad
en tot broederliefde om te vormen.
Geef dat mijn leven
steeds meer liefdevolle dienst wordt. Amen.

© Eric Haelvoet 2013